

Вельо Велев (България, София)

**ТОПОНИМИЯТА НА СЕЛАТА ЛЯЛИНЦИ,
МРАКЕТИНЦИ, НЕДЕЛКОВО И ПАРАМУН В ТРЪНСКО***

ЛЯЛИНЦИ

(произв.: *ляльинчанин, ляльинчанье, ляльинчака, ляльинчан-кье, ляльинскъи*)

Население: 1880 – 401, 1900 – 558, 1905 – 613, 1910 – 592, 1934 – 584, 1946 – 514, 1965 – 217, 1975 – 120.

На 13 км югозападно от Брезник, близо до североизточните поли на Любаш. Събран тип. В края на робството задругите имат своя земя, достатъчно добитък и работна ръка. Кираджиите на един род стигали до Шкодра и поради това членовете му били наричани *шкодрини*. В началото на XIX век тук имало турски чифлик, от който останали някои МИ: *Орман, Арнавутска маала, Шаламандина маала* и др. Той възникнал върху земите, останали без стопани, както и върху владенията на черквата. За последната напомнят МИ *Манастирите, Престол, Търговшице*, и по на юг *Цареви врата*. Останал и споменът за прочут панаир на добитък, засвидетелствуван в местния фолклор с името *Ляльинско тържище*, гдето църквата продавала произведеното от своето животновъдство. Наистина днес са изчезнали думите *търъгъ* и *тържиште*, но от онова време останали старобългарските: *цръньць* ‘монах’ и *вълць* ‘мирянин’. Лишена от сигурните си доходи, черквата трудно издържала своя клир.

Село *Ляльинци* се споменава в 1455 г. (ТШ – ТИБИ: 31) и от това следва, че селото е съществувало и през Средновековието и

* *Работата е писана през 80-те години на XX век, но не е отпечатана и се печата посмъртно, предоставена от близките на автора.*

тогава манастирите били в своя разцвет. Споменава се и в 1624 г. (Стойков.: 428). От траките са останали 2 надгробни могили.

Родове. Към 1950 г. имало 103 къщи, но и доста се били изселили – най-много в София, гдето имали свое дружество „Любаш”. Родовете в селото са: 1. Арнавътски – 12 к.; 2. Гогъини – 12 къщи; тук са Клиначарови, Милошови, Паскови, Църнини; 3. Гунини – 4 к.; 4. Дзипини – 4 к.; 5. Джорджини – 3 к.; 6. Джурини 3 к.; 7. Келешови (К'елешови) – 3 к.; 8. Клиндзурови – 4 к.; 9. Ковачеви – 3 к.; 10. Кочилови – 3 к.; 11. Кюшини – 2 к.; 12. Попадъски – 3 к.; 13. Попови – 9 к.; 14. Станюлови – 3 к.; 15. Угрънови – 3 к.; 16. Чачкини (Чачк'ини) – 8 к.; 17. Чулянови – 4 к.; 18. Чурюкови – 6 к.; 19. Шаламандини – 1 к.

МИ около Ляльинци: Ангелкова маала, Арнавътска маала, Балъиница, Балина маала, Бигоръци, Богомилъница, Бъръе, Бранище, Брес, Броячка, Бурияница, Ваклейница, Велчина кория, Вирове, Витаница, Вр, Вукишина маала, Вучковца (2), Гнълище, Гогина маала, Гогине пойте, Голема Кривашия, Голема падина, Голема търница, Големи вр, Големо ливагъе, Голубова падина, Горня маала, Горняк, Горня търница, Горњи Бигоръци, Гребикал, Грозданица, Гунина маала, Гушавъци, Джерина ливада, Джорджина маала, Джорджино бранище, Джурини маала, Джурини нъива, Дзипина маала, Длъбѣка падина, Долњи пунт, Долня маала, Драинци, Драйна падина, Дранишевар, Дренѣвица, Друм, Дубице, Дунгъеров дол, Дупке, Елъшье, Заголина, Заедница, Иванкъина вода, Ивье, Кадъин дол, Каланъевица, Калуджър, Каменове локвѣ, Камик, Караманкин дол, Келешова маала, Клиндзурова маала, Клиначарова маала, Клиначарове пойте, Клисура, Клън, Ковачева маала, Кокошиняк, Коруба, Кѣстол, Кѣтленъе, Кочилова маала, Кошутница, Крадня падина, Краище, Крайчина търла, Крачина търла, Кривашия, Крушица, Кърнеъци, Кърс(т), Кюнъци, Кюшина маала, Лѣво бучье, Лечарѣва маала, Лечарѣве пойте, Лешье, Ливагъе, Лисинъе, Лѣквѣ, Лукъ, Любаш, Ляльинска рѣка, Ляльинско тържище, Мала кривашия, Мала падина, Мала търница, Малѣ нъивице, Мало ливагъе, Манастърище, Милина падина, Мирини ливада, Мирини падина, Митарина шѣпка, Мѣнина могила,

Мѝстица, Мъркѝнѝца, Мърскѝвска пѝдѝна, Нѝкѝино дубѝче, ѐдзрен, Орман, Орнѝца, Отавѝе, Парамѝн, Парамѝнска плѝнина, Пѝин рид, Пѝткова бѝрица, Пѝтков ридѝр, Пѝцина ливѝда, Пѝздиница, Плѝдници (2), Плѝдча, Под Зѝбел, Под Крѝице, Под Лѝише, Под Любѝи, Под мостѝица, Попадѝска маѝла, Поп Мѝльина маалѝ, Попѝва маалѝ, Попѝв ридѝр, Попѝви поѝти, По пѝтѝт за Брѝзник, Поѝкъе, Поѝтице, Прѝслѝн, Прѝстѝл, При бунѝр, Присѝе, Проваляѝя, Пѝйна поѝта, Пѝклеѝица, Раздѝлци, Раскрѝсье, Рѝсовѝч, Рѝчовѝци, Рѝбѝрска рѝка, Рид, Ридѝр, Ровѝнѝе, Рогѝлье (2), Самовѝльняк, Самовѝльняк, Светѝа Тройѝца, Свѝдѝе, Слѝгове, Срѝгнѝи дел, Средорѝк, Срѝпѝица, Станѝлова маалѝ, Станѝмѝрова маалѝ, Стрѝанѝе, Студѝени дол, Стѝрвни брег, Сѝва рѝка, Тѝрска ливѝда, Тѝргѝвишки рид, Тѝргѝвице, Тѝрнѝца (2), Тѝрнѝчки рид, Тѝрнѝшки рид, Тѝрсѝвина, Угрѝнова маалѝ, Угрѝнова падѝна, Угрѝнове круше, Устрѝанѝе, Цвѝина маалѝ, Церѝк, Црѝиња, Цѝрнина маалѝ, Чѝчкина маалѝ, Чѝчкине поѝте, Чѝка, Чѝкъе, Чулянова маалѝ, Чурукова маалѝ, Чурукова падѝна, Шаламѝндина маалѝ, Шѝрена чеѝма, Шѝндиница, Шумѝк, Яблѝница, Яз, Язовѝр, Ясен, Ясеница, Ясенички рид, Ясенова падѝна.

Общо 211 имена. От тях 8 имат турски произход (една заемка и останалите са двучленни, с един бѝлгарски компонент). От грѝцки основа е *Каланѝвѝицаа*, а три други са заемки. От немски е *Шѝндиница*. Останалите МИ са бѝлгарски, от старинни думи и елементи: *Броячка, Под Забел, Лука, Любѝи, Кѝрнѝѝци, Мъркѝнѝца, Поѝкъе, Прѝстѝл, Пѝклеѝица, Раздѝлци, Самовѝльняк, Свѝдѝе, Слѝгове, Тѝргѝвице...* Редки ЛИ се виждат в двусловните: *Вѝкишина маалѝ, Пѝйна поѝта, Станѝлова рѝка, Угрѝнова падѝна*, също във *Ваклѝйница* и *Дрѝинци*. Старинност има и в *Кѝменове лѝкве, Мърскѝвска падѝна...* С топонимична наставка *-ица* са 13 имена, с наставка *-ѝч* – 1, с *-ак* – 3, с други наставки – 4. Историзѝм има в МИ *По пѝтѝт за Брѝзник* и *Лѝльинско тѝржѝице*.

МРАКѝТИНЦИ (МРАК'ѝТИНЦИ), в говора *Мрак'ѝтинци* (производни: *мрак'ѝтинчанин, мрак'ѝтинчанка, мрак'ѝтинчане*)

1975 г. – 64 души.

На 10 км западно от гр. Трън и на 18 км северозападно от Брезник. На 0,5 км от шосето между тези два града, в сравнително широка долина на речица, която е взела името на селото. Събран тип. До 1922 г. махала към с. Парамун, а после – самостоятелно село. То не е отбелязано в турските извори. Живот обаче тук се е зародил рано, около *Манастир*, м. *Селище*, отбелязани при Парамун. След размирните времена през XVIII в. селото било унищожено. Върху част от пустеещата манастирска земя се настаняват другоселци от махала Тавракина на с. Рани луг, Трънско. Те произлезали от общ род и днес са се разпаднали на *Мийни* – 7 къщи и 3 изселени в София; *Стойнови* – 4 къщи и 7 изселени; *Маркови* – 3 къщи и 6 изселени в София. При тях дошли заселници от с. Горочевци, Трънско. Техни наследници са *Горанчеви* – 1 къща и 3 изселени в Нови Пазар, Шуменско; *Здравкови* – 3 къщи и 1 изселена. Не се знае откъде е дошъл родът на *Мийни* – 3 къщи и 1 изселена.

МИ говорят, че и през Средновековието е имало селища.

МИ около Мрак’етинци: *Аначковица, Бабин дол, Бандрино чуклѐ, Бла̀то, Видина плѐча, Вла̀ин дол, Вѐдна гла̀ва, Габра̀к, Гарваница, Голѐма нѐйва, Гѐрнѐи, Гѐрнѐо равнѐице, Гѐрнѐя Дарѐвица, Градѐнище, Грѐпченица, Длѐбѐки дол, Длѐги рид, Дѐлнѐя Дарѐвица, Дѐлнѐи Лескѐвѐчки рид, Дѐлнѐо равнѐице, Дрен, Дуб, Дѐбсенска падѐйна, Дѐпсенски рид, Зѐвалски пут, Зѐвалско, Жѐжнице, Коларѐица, Кѐнѐи рид, Кра̀ище, Криволѐица, Крѐс(т), Лѐва шѐма, Лескѐвица, Лескѐвѐчки рид, Лечевѐице, Ливачѐ, Лѐляк, Лѐляница, Лѐяник, Манастѝрище, Мракѐтинска рѐка, Мракѐтинци, Мртвин, Над ва̀да, Над яз, Нѐкленче, Орлѐво гнѐздѐ, Орнѐица, Осѐе, Острѝло, Падѐйне, Па̀пратница, Па̀пратлѐйвица, Па̀шина падѐйна, Па̀шѐиница, Парамѐнка, Песѐй, Пѐшин ка̀мик, Плѐча, Под воденѐицу, Подѐ дуб, Подѐ длѐги рид, Под Лѐяник, Попадни кладѐнѐи, Попѐвка, Прѐслап, При кѐнѐи, При под ка̀пѐну, При прѐпас(т), При шѐпку, Прѐмка, Рѐвни ка̀мик, Рѐвнѐице, Рѐвни шумѐк, Раскрѐсье, Са̀вино парѐе, Сандока̀сица, Светѐ водѐ, Сѐлишки рид, Средорѐидина, Стѐра корѐя, Тибѐлица, Тибѐличка ба̀ра, У завѐй, Усѐв, Цветѐнов орман, Црѐпнище, Цѐрни га̀бѐр, Чука̀р, Шума̀к, Ябука̀рка, Ябѐлче.*

Общо 92 имена. Едно гръцко-византийско – *Парамунка*, с българска наставка. Останалите имена са български. Старинност има в *Промка*, *Тибиллица*, *Ябълче*. С топонимична наставка *-ица* са 13, с *-ка* – 2, с *-ище* – 2.

НЕДЕЛКОВО (в говора *Неделкьово*)

До 1950 г. – *Ба̀ба*.

(производни: *ба̀бчанин*, *ба̀бчанье*, *ба̀бчанка*, *ба̀бчанкье*, прил. *ба̀бско*; макар и рядко, ще чуем: *неделкьовченин*, *неделкьовченье*, *неделкьовчанка*, *неделкьовчанкье*)

Население:

В югозападните предпланини на Црънча, на 14 км северозападно от Брезник. Състои се от *Село*, на Селишки дол, но много къщи са встрани от него и образуват махали по имената на родовете. Селото е на стар път от западните земи на полуострова през Косово поле, град Враня, Трън, Брезник, София – за Цариград. Пряк път от селото отивал на север и през *Завала* излизал на *Кираджийски път*. Във връзка с пътищата стоят МИ *Па̀далище*, *Поз̀арски път* и близките *Парамун* и при *Завала* – *Засковци*. Тези пътища са от Средновековието. От същия период е *Градището* (*Големо* и *Мало*) и полуразрушената църква в полите му. Наблизо е открит късносредновековен некропол (Василев). До него е м. *Добрановци*, гдето според преданието имало село с това име. То било унищожено през бурните времена на XVII–XVIII век. От монетите, както и от оскъдната керамика на *Големо Градище* се съди, че живот тук е имало и през античността.

Селото се споменава в турски извори от 1451 г. с името *Бабин дол* като тимар на спахия (ТШ ТИБИ: 361), после – в 1576 г. във връзка с джелепкешаните (ТШ ТИБИ: 174) и в списъците на войнуганите от средата на XVI в. и 1606 г. (TV ТИБИ: 147, 151).

Нерадостна била съдбата на раята през размирните времена и чумавите години. Голямо било теглото на овчарите, които сравнявали всяка люта зима с Тамутова година, когато родът на *Тамутови* не могъл да изхрани стадото си. Поради това овцете измрели и пастирите погинали, докато най-последно се затрил целият

род. Налегнати от немотия, наесен мъжете с торба и вързано на рамо канче за качамак поемали път за Скеча (Ксанти) и Кавала, гдето коренели пънове и почитвали беговите имоти от храсти, а напролет се връщали за работа у дома.

Родове. Селото брой 71 къщи, но много повече са се изселили в София и другаде. I. Изчезнал род. 1. *Тамутови*. II. Староселци. 1. *Бойдџи* – 2 к.; 2. *Готини* – 5 к.; 3. *Джѐрини* – 12 к., най-стар род; 4. *Сп̀сови* или *Масуриџи* – 15 к.; 5. Забравено е старото име на рода, към който спадат: *К̀рчини* – 1 к., *Мил̀енкови*, *С̀сини* – 2 к. III. Преселници. 1. *Виряниџи* – 20 к., от с. Невля, Царибродско; 2. *Куџилови*, откъм Сурдулица – 6 к.; 3. *Тотмаџи* от с. Глоговица, Трънско – 8 к.

МИ около Неделково: *Андр̀ина лив̀ада, Б̀ба, Б̀ба Гмитра, Б̀бски кр̀с, Б̀ра, Барл̀ С̀сино, Бел̀, Б̀ли брег, Б̀рова г̀ра, Биг̀рџи, Бил̀инска равнѝца, Бобот̀ло, Богор̀дичина б̀ра, Божил̀џи, Божичев дол, Бойдџа б̀ра (2), Бостанѝще, Бревен̀ци, Бр̀сье, В̀лино с̀лище, Венџи, Виряниџи, В̀сока ч̀ка, В̀днизв̀р, Врияниџи, Вр̀шинково б̀рл̀, Вр̀шинџи, В̀ча гла̀а, В̀лча сур̀вища, Г̀бџер, Гание, Ганѝска падина, Ганѝска маал̀, Герч̀ва падина, Глет̀вища, Глог, Гол̀ме Лыля̀нине ровѝне, Гол̀ма М̀дошища, Гол̀ми дол, Гол̀мо Град̀ище, Г̀рни а̀нове, Г̀рня равнѝща, Г̀рня чешѝа, Г̀рньо Ос̀къе, Г̀тинџи, Град̀ища, Гра̀вище, Г̀рина падина, Два т̀рна, Д̀дина кру̀ша, Дж̀рина маал̀, Дж̀рине град̀ине, Дж̀рин ор̀й, Дж̀рджово лив̀аг̀е, Д̀мина лив̀ада, Дл̀га М̀дошища, Добрановџи, Д̀лни а̀нове, Д̀ля равнѝща, Долов̀те, Драг̀нџи, Др̀стила, Дубѝца, Дул̀н, Дупер̀нища, Д̀пка, Д̀рл̀павища, Зав̀й (2), За̀граня, За̀не стр̀не, Заор̀нища, Зап̀г̀е, Златар̀ища, Злат̀ковища, Йовџи, Йел̀шиџе, Караджинѝ рид, К̀рчините, К̀селища (К̀иселища), Кл̀щина, Клис̀ра, К̀киница, Кокал̀анова маал̀, Коноп̀ище, Корд̀н, Корд̀нски рид, Кор̀я, Коч̀лища, Кру̀ше, Кр̀с, Кукал̀анова б̀ра (2), К̀ртина град̀ина, К̀ртина маал̀, К̀ртина падина, К̀ртин чук̀р, К̀си рид, Куџилова маал̀, Л̀кя, Леџ̀р, Л̀ква, Лыля̀нинџе ровѝнџе, М̀ла Лыля̀нина ровѝна, М̀ла М̀дошища, М̀ли дол, М̀ли кр̀с, Малѝят дол, М̀ли кр̀с, Малѝят дол, М̀ло Град̀ище,*

Мандало, Марна орнїца, Масурска маалà, Меджї дòловете, Мèдошница, Мїлтеново сèлице, Мїткина падїна, Мїшина маалà, Нèготинци, Нїпразници, Òвсица, Олèвица, Òрата, Орлòво гнèздò, Осъкье, Отàвье, Пàдалище, Падїна (3), Паралїя, Песцї, Пи, Пий, Плàднище, Плòча, Плужина, Позàрски пут, Поклòпън клàдънъци, Почекàини венцї, Поятище, При орèси, Прогòн, Пушàчка маалà, Равнїца, Рàдовица, Рàкина чўка, Рàнгеловица, Роглячїца, Росулъе, Рòшульица, Самовїльняк, Сèлишки дол, Сèлицен дол, Село, Сèлскуту рèку, Сèчински дол, Сїпица, Сїпище, Скўбла, Слàвкова маалà, Смрїка, Спàсова маалà, Срèгня ливàда, Срèгньи рид (2), Срèпчица, Стàйков вир, Стàнци, Стàра грòбица, Стàро цръквище, Стèина нъива, Стèньина нъива, Сукàлъци, Сурòвище, Сўсина маалà, Тигàнъ, Тїнска бàра, Тїня, Топїла, Топїлище, Топòла, Тотмàчка маалà, Три дòла, Търнїца, Търски грòбица, Търсье ливàда, Тъвнилак, Угїчеве бàре, Умни дол, Уязинье, Цїганка, Цòцина падїна, Црèпнїище, Цървїло, Църквище, Църнка, Цўцин дол, Чàрдак, Чўчка, Шипък, Шумье, Язинска бàра, Язински рид, Язвинье, Янкулица, Ясен, Ясенова дубїца, Ясенска рèка.

Общо 211 имена. От турски произход 3 заемки; от гръцки – 3 заемки; от арумънски са *Запòгье* и *Рòшульица*. Останалите 203 имена са български и в тях има доста стари думи и елементи: *Бигòръци, Боботàло, Бревенèци, Венцї, Глèветàвица, Глог, Градїище, Дръстїла, Дуперàница, Дўпка, Дърлўпавица, Зàграня, Златарїца, Клèщина, Кордàн, Лèкя, Лецàр, Лòква, Мèдощица, Осъкье, Отàвье, Пи = Пий, Плужина, При орèси, Самовїльняк, Срèпчица, Стàнци, Сукàлъци, Тїня...* От стари жителски имена: *Гòтинци, Дòбрановци, Йвовци, Нèготинци, Нèпразници...*, *Бàба Гмїтра, Белè, Бойòва бàра, Джèрин орèй, Олèвица, Стèина нъива, Цр̀нка, Цўцин дол...* С наст. -ица – 13 имена, с наст. -ъци – 4, с наст. -ка – 1, с други наставки – 16.

ПАРАМУН

(произв.: *парамўнчанин, парамўнчанье, парамўнчанка, парамўнчанкье*; прилагателно *парамўнски*)

Население: 1880 – 358, 1900 – 359, 1910 – 410, 1934 – 468, 1946 – 445, 1956 – 304, 1965 – 227, 1975 – 186.

На 19 км западно от Брезник, в склоновете на *Стража*, известна с името Парамунска планина. Селото било събран тип, но в ново време е слязло по полите на планината, та и в полето край шосето Брезник – Трън. Към него е спадала и махала *Мракъотинска*, която от 1923 г. става самостоятелно село с осъвременено име *Мракетинци*. Тук имало стражево селище на важна съобщителна артерия от западната част на полуострова до Цариград на изток. Това определяло името на планината и на селището – *Парамун*, което произлиза от гръцко-византийското *Παραμονή* ‘стража’ (вж. Иречек, Пътувания: 520). Същото име със стб. наст., пак на този път, с такава семантика, се среща в Бърдо при Брезник – *Парамунъц*.

На билото на *Парамунската планина* = *Стража* се натъкваме на предримска керамика. За античността се съди и от успоредите между запазените поверия за чумата в селото и старогръцките митове, отбелязвани от Омир.

Най-рано селото се споменава в турски документи от 1451 г. с име *Барамун* (ТЦ, ТИБИ: 365). От тази година се съди, че то е съществувало и във феодална България и навярно оттогава са местните имена *Градъще* и *Болярка*, също *Кракла* и *Падалище*. Най-рано селото било в *Селище* до м. *Манастир*.

Според преданието еничарин, родом от селото, избягал от Цариград и станал войвода. Когато царската поща била на път за Цариград, той я обрал с дружината си при село *Добраново* (до *Баба*, дн. *Недёлково*). За наказание войска на султана унищожила това село и *Парамун*, което оттогава дошло на затулено място, в полите на *Мали камик*, гдето е *Малоканска маалà*. Народната памет свързва обира с две МИ – *Яничер* и *Яничерски клàденъц*.

Войнушката институция включила това стражево село в своите списъци и името му се отбелязва в турски документи от средата на 16 век и 1606 г. (TV, ТИБИ: 139, 251).

Оскъдицата и беднотията в Парамун били толкова големи, че когато турците идвали за данъци, коджабашията (кметът) предупреждавал на тайния зидарски език селяните да побегнат тихо по Дол в гората: “Шуманте тÛте, та Уз дол!”.

Родове. Селото наброява 70 къщи, но броят на изселилите се е много по-голям. 1. Алашугъини – 6 къщи; 2. Бандрини – 3 къщи; 3. Вѝлипови – 6 къщи; 4. Влѝшини – 3 къщи; 5. Горѝнчови – 10 къщи; 6. Гьѝрини – 2 къщи; 7. Зарѝини – 6 къщи; 8. Невѝркови (Навѝркови) – 3 къщи; 9. Палилѝнчанье – 2 къщи; 10. Пѝшкѝини – 5 къщи; 11. Прѝстендови – 10 къщи; 12. Тѝнчини – 8 къщи; в рода се среща ФИ Калѝмови; 13. Топузлѝни – 6 къщи; едно семейство се нарича Мутѝвини.

МИ около Парамун: Айдуѝчки клѝденѝц, Алашугина малѝ, Аралѝшки рид (Аралушкин рид), Арамлѝя, Бѝба Малѝна, Бѝбски пут, Бѝндрѝна корѝя, Бѝндрѝна круѝша, Бѝндрѝна малѝ, Бигѝрѝц, Бѝгданова малѝ, Богѝдине падѝне, Бѝдина малѝ, Болярка, Бѝрѝе, Брѝкѝовѝц, Брѝкѝовѝци, Брѝнище, Брес, Брод, Бѝкова глаѝва, Вѝлкова падѝна, Венѝц, Вѝлпова малѝ, Вѝлчина корѝя, Вѝрове (2), Влѝшина малѝ, Влѝшина падѝна, Влѝшин вѝрѝоп, Воденище, Вѝдна глаѝва, Врелѝ, Врѝла стрѝна, Врѝляк, Врѝрѝоп, Вѝча падѝна, Вѝчковѝца, Вѝрѝбѝица, Габрѝак, Гѝрваница, Гѝрище, Герѝз (Гѝериз), Голѝма падѝна, Голѝми вѝрѝ, Голѝгрѝудина, Голѝши, Горѝнчова малѝ, Горѝнчова падѝна, Горѝнчов шевѝр, Гѝрнѝи срѝгнѝи чукѝр, Гѝрнѝо калѝ, Гѝрнѝи скок, Гѝрнѝя Дарѝвица, Градѝище, Грѝбченица, Грѝбицѝата, Грѝйница, Гѝвнище, Гѝглин вѝрѝоп, Гурмеѝцица, Дарѝвица, Дзукѝр, Дисѝдѝзи, Длѝбокѝи дол, Длѝго лѝшеѝе, Дол, Дѝлѝни скок, Дѝлѝни срѝгнѝи чукѝр, Дѝлнѝо калѝ, Дѝлнѝя Дарѝвица, Допустѝнска падѝна, Допустѝнски рид, Дуб (2), Дѝпка, Дупсѝнска падѝна, Дупсѝнски рид, Дупустѝнска падѝна, Дупустѝнски рид, Елѝ, Елѝкиница, Ечмѝище, Жѝбѝрлѝян, Жѝра, Жѝров клѝденѝц, Жѝжница, Завѝй, Загѝрѝица, Зѝгрѝня, Залѝзѝе, Запѝгѝе, Зарѝина малѝ, Зѝяча падѝна, Здрѝвчи кѝмик, Змиѝрник, Йѝчино брѝнище, Йѝдино, Калѝвѝтица, Калѝ, Кѝменове лѝкѝве, Качарѝица, Кирелѝя, Клѝденѝц, Козѝрник, Козѝрски вѝрѝоп, Краѝкла, Краѝкля, Криѝлина малѝ, Круѝшѝе, Крѝс, Кѝпена падѝна, Кѝси рид, Кѝшина бѝра, Лѝлине падѝне, Лѝскѝдва падѝна, Лѝшеѝе, Ливѝагѝе, Лисѝнѝе, Лисѝче дѝпке, Лицѝе, Лѝква, Лукѝ, Лѝлѝинска падѝна, Лѝлѝинска стрѝна, Лѝлияница, Лѝник, Мѝла падѝна, Мѝли вѝрѝ, Мѝли кѝмик, Малѝкѝнска малѝ, Манѝстѝр, Мѝрин дол, Мѝрин клѝденѝц, Мирѝ, Мѝтѝове нѝйѝеѝе, Мѝдрѝн клѝденѝц,

Момчїлове лива̀де, Мос, Мракѣтинска рѣка, Мракѣтинци, Мра̀морница, Мр̀твин, Надї друм, Невѡркова мала̀, Невѡрицица, Нїкленница, Нїкленче (2), Ѡвсице, Оралѡшки рид, Орнїце, Осѡяк, Павлѣво, Падїна, Палилѡнска мала̀, Па̀пратска падїна, Парамѡн, Парамѡнска планина, Парамѡнска чѡка (2), Па̀шкина лива̀да, Па̀шкина мала̀, Па̀шкина корїя, Пет кру̀ше, Печїнова дѡпка, Пѣшин ка̀мик, Под брѣсье, Под гѡвно, Под Забѣл, Подї дѡпка, Поседѡк, Прекрѡдин, Прекѡрдин, Прекѡрдина, Прѣслѡп, При дзѡд, Прова̀лїя, Прѡпас, Прѣстенова мала̀, Равни ка̀мик, Равнїце, Радѡвица, Равнолѡшки рид, Раскрѣсье, Рог, Росѡлье, Савина падїна, Савино парчѣ, Светена̀ вода̀, Светї Илїя, Свиня̀рник, Сѣлишка рѣка, Сѣлишки рид, Сѣлище, Сѣлската рѣка, Сїтен габѡр, Сїтни габѡр, Скок, Станїкин вр̀топ, Станимїровци, Стѣванова падїна, Стр̀ана, Студѣни кладенѡци, Студѣнко, Сукалачка б̀ара, Сукалѡци, Тердзїин гроб, Тѡнчина корїя, Тѡнчина мала̀, Тресї баба, Трѣщенница, Тр̀калѡша, Тр̀лине, Тр̀шевина, Тупузлїина мала̀, Тупузлїине трѣпезе, Тѡрска лива̀да, Тѡмно сѡе, Умище, У рекѣе, Цветанов орман, Церак, Цїганска сол, Црѣпнище, Цѣрвени брег, Цѣрни габѡр, Чачино лива̀гѣе, Чачкина лива̀да, Чешма̀, Чивѡтка, Чѡка, Чукар, Шамѡк, Шевар, Шеварска мала̀, Шилегарник, Я̀бленица, Я̀букарка, Я̀вур, Я̀нїчер, Я̀нїчерски кладенѡци, Я̀сен, Я̀сенова падїна.

Общо 273 имена. Турско влияние има в 11 имена, които са заемки или двучленни, с един бългaрски компонент. Типично грѣцко-византийско е *Парамѡн*. От арумѡнски произход *Запѡгѣе*. Останалите имена са бългaрски и в някои има старинност: *Бигѡрѡци*, *Боля̀рка*, *Венѡци*, *Врелѡ*, *Градїице*, *Гурмѣщица*, *Загѡрицица*, *Калавїтица*, *Лука̀*, *Малоканска мала̀*, *Невѡрицица*, *Под Забѣл*, *Скок*, *Студѣнко*, *Сукалѡк*, *Тр̀калѡша*. Историзѡм има в *Я̀нїчар* и *Я̀нїчерски кладенѡци*. Стари падежни форми: *У рекѣе*, *Мр̀твин...* Старинност има в двусловните: *Ка̀менове лѡкве*, *Кѡпена падїна*, *Бабски пут*. С топ. наст. -ица са 22, с топ. наст. -ка – 4, с топ. наст. -ѡци – 2, с топ. наст. -уша – 1, с топ. наст. -аши – 1.

ЛИТЕРАТУРА

- Бобчев** – С. Бобчев, Задругата в Западна България. С., 1918.
- Василев** – В. Василев, Късносредновековен некропол при село Неделково. – В: в. „Димитровско знаме”, перник, 1976, 23 юли.
- Велев** – В. Велев, Местните имена в Брезнишко – ръкопис. [отпечатана във В. Търново, 2009].
- Велев** – В. Велев, Местните имена в Пернишко – ръкопис. [отпечатана във В. Търново, 2010].
- ГИБИ** – Гръцки извори за българската история. С., томове I–X, 1954–1980
- Дрончилов** – Кр. Дрончилов, Бурел. Антропогеографски изследвания. – ГСУ, ИФФ, 1923, XIX, № 2.
- Златарски** – В. Златарски, История на българската държава през средните векове. Т. II. София, II фототипно издание (I – 1934).
- Иречек** – Константин Иречек, Пътувания по България, С., 1899.
- Костов** – Ст. Костов, Трънско. Историко-географски очерк. С., 1998.
- ЛИБИ** – Латински извори на българската история. I–IV, 1958–1981.
- Любенов** – Р. Любенов, Бурел. Говор, фолклор, етнография. С., 1993.
- Мартинов** – Ал. Мартинов, Народописни материали от Граово. – В: СбНУН, кн. XLIX (49), С., 1958, 755–769; 773–789.
- Сб.** “Експедиции в Западна България”. С., 1918.
- Стойков** – Руси Стойков, Наименования на български селища в турски документи на Ориенталския отдел на Народната библиотека „В. Коларов” от XV, XVI, XVII и XVIII век. – Народна библиотека „В. Коларов”, Библиотеката на Софийския университет. Известия за 1958 г., т. 1 (7), 1961, 363–490.
- Тодоров** – Р. Тодоров, Град Трън. С., 1931.
- ТИБИ** – Турски извори за българската история. (т. I) С., 1961.